

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СБА-2023/24/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Баруун-Урт сум

2023 он

Дарга,
тэргүүлэх аудитор: М.Нарантуяа
Утас: 70518396
Аудитын менежер: Г.Даваа
Утас: 70512123
Аудитор: Б.Ариунзул
Утас: 70512123

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ.....	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	12
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	13
4.1 Ерөнхий зүйл	13
4.2 Материаллаг байдал.....	14
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	14
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	14
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	15
5.1 Зөвлөмж	
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	17

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс: 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

2023.08.25 № 88

танай _____-ны № _____-т

СҮХБААТАР АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ГАЗРЫН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
М.ДЭЛХИЙЦЭЦЭГ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовн баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторовн ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Эрүүл мэндийн газар ажлаас хууль бусаар халсан албан тушаалтны цалинг Шүүхийн шийдвэрийн дагуу олгосон боловч холбогдох албан тушаалтантай тооцоо нийлж авлагыг баталгаажуулаагүй, Ковид 19 цар тахлын үед худалдан авсан оношлуур тестийн хугацаа дуусаж ашиглах боломжгүйг үлдэгдлээр тайлагнасан, үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой өгсөн өмнөх оны зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, тайлант хугацааны ажил гүйлгээний анги, дансны үлдэгдлийн холбогдох тодруулгын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, тасалбар болголт, оршин байх, эрх ба үүрэг зэрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүд татан буугдаж байгаатай холбогдуулан Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 11 сарын 25-ны өдрийн А/67 тоот захирамжаар 398,870.7 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг шилжүүлж авсан байна.

Аудитын гол асуудал

Тус байгууллагын үр дүнгийн тайлангаар нийт зардал 4,386.9 сая төгрөг болж өмнөх оноос 4,077.3 сая төгрөгөөр буурсан байна. Энэ Ковид 19 цар тахлын үед ЭМЯ болон бусад

D:/Bichig hereg/2023/A4 toot

бусад холбогдох газраас үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого, болон хандив туламжийн орлого буурсантай холбоотой байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.НАРАНТУЯА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>563,517,784.95</u>	<u>745,529,308.40</u>
33	АВЛАГА	32,354,823.00	24,948,781.00
335	Бусад авлага	32,354,823.00	24,948,781.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	31,933,323.00	24,527,281.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	421,500.00	421,500.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	531,162,961.95	720,580,527.40
351	Түүхий эд материал	406,820,411.22	472,947,226.81
35110	Тусгай зориулалттай материал	348,533,384.22	359,453,928.81
35130	Эм боох материал	58,287,027.00	113,493,298.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	00.00	137,966,771.28
354	Хангамжийн материал	116,509,550.73	103,682,529.31
35410	Бичиг хэргийн материал	841,500.00	1,311,500.00
35420	Аж ахуйн материал	107,362,009.82	94,645,188.40
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,510,732.91	930,532.91
35470	Бусад хангамжийн материал	6,795,308.00	6,795,308.00
35600	Мал амьтад	7,833,000.00	5,984,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,168,515,690.57</u>	<u>1,515,477,866.48</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,168,515,690.57	1,515,477,866.48
392	Биет хөрөнгө	1,129,627,290.57	1,432,669,466.48
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,026,177,165.00	1,063,393,773.38
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,908,064.90	-65,795,783.44
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	151,132,700.00	189,642,700.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-69,417,422.30	-95,571,033.44
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	206,786,527.29	459,971,360.09
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-155,789,698.02	-173,049,373.89
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	67,769,184.99	108,202,755.99
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,488,501.49	-54,490,332.21
39217	Ном	365,400.00	365,400.00
393	Биет бус хөрөнгө	38,888,400.00	82,808,400.00
39301	Програм хангамж	600,000.00	600,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-600,000.00	-600,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	38,888,400.00	82,808,400.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,732,033,475.52</u>	<u>2,261,007,174.88</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>54,000.00</u>	<u>54,000.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	54,000.00	54,000.00
413	Өглөг	54,000.00	54,000.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	54,000.00	54,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,731,979,475.52</u>	<u>2,260,953,174.88</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,731,979,475.52	2,260,953,174.88
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	499,543,519.23	499,543,519.23
51101	Өмч: - төрийн	499,543,519.23	499,543,519.23
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,225,104,015.38	1,754,077,714.74
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,225,104,015.38	1,225,104,015.38
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	528,973,699.36
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	7,331,940.91	7,331,940.91
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,732,033,475.52</u>	<u>2,261,007,174.88</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	8,464,265,641.05	4,386,861,504.92
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	5,634,561,156.05	2,259,109,483.92
120	Нийтлэг татварын бус орлого	5,586,645,304.05	2,252,763,321.22
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	5,586,645,304.05	2,252,763,321.22
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	5,586,645,304.05	2,252,763,321.22
122	Тусламжийн орлого	47,915,852.00	6,346,162.70
122001	Хандив тусламж /дотоод/	47,915,852.00	6,346,162.70
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,829,704,485.00	2,127,752,021.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,387,101,000.00	1,968,801,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,387,101,000.00	1,968,801,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,442,603,485.00	158,950,921.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	158,561,680.00	50,532,752.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	204,669,610.00	35,200,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,036,343,000.00	67,024,169.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	43,029,195.00	6,194,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	8,294,386,890.05	3,857,887,805.56
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	8,294,386,890.05	3,857,887,805.56
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	6,647,015,818.51	2,626,678,366.85
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	534,153,852.27	506,472,529.69
210101	Үндсэн цалин	353,295,418.21	360,885,956.93
210102	Нэмэгдэл	106,771,025.93	56,370,584.69
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	33,406,553.67	33,825,000.00
210104	Урамшуулал	40,680,854.46	55,390,988.07
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	66,472,306.13	63,247,122.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	46,565,333.84	44,625,167.26
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,101,508.95	4,954,642.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,061,287.11	3,930,113.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	976,479.71	885,199.82
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,767,696.52	8,851,998.98
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	79,160,778.00	78,028,399.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,955,811.00	5,347,733.00
210302	Түлш, халаалт	63,390,031.00	64,460,858.00
210303	Цэвэр, бохир ус	8,814,936.00	8,219,808.10
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	77,100,609.00	46,483,290.50
210401	Бичиг хэрэг	3,415,378.00	3,040,750.00
210402	Тээвэр, шатахуун	21,705,416.00	31,206,700.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,039,583.00	1,692,638.50
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	869,859.00	525,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	49,070,373.00	2,888,602.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	00.00	7,129,000.00
2105	Нормативт зардал	5,642,803,335.81	1,648,223,856.29
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	5,642,803,335.81	1,648,223,856.29
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,214,017.00	70,444,839.00
210602	Тавилга	00.00	34,125,420.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	990,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	14,224,017.00	36,319,419.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	9,722,400.00	13,533,000.00
210702	Дотоод албан томиллолт	9,722,400.00	13,533,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	11,409,711.00	34,846,692.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,709,700.00	28,389,780.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,400,000.00	1,400,000.00

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	267,960.00	108,060.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	87,500.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,677,699.00	4,618,000.00
210807	Газрын төлбөр	233,352.00	233,352.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	00.00	10,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	210,978,809.30	165,398,638.27
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,824,244.00	11,708,770.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	152,776,744.00	87,387,032.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	55,377,821.30	66,302,836.27
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,647,371,071.54	1,231,209,438.71
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,575,114,576.00	1,181,950,088.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	215,685,200.00	535,297,024.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	377,444,900.00	639,651,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	981,984,476.00	7,001,864.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	72,256,495.54	49,259,350.71
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	72,256,495.54	49,259,350.71
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>169,878,751.00</u>	<u>528,973,699.36</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,340,926.70	00.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,340,926.70	00.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-1,340,926.70	00.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>168,537,824.30</u>	<u>528,973,699.36</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>2,839,282,050.00</u>	<u>2,156,656,244.00</u>
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,839,282,050.00	2,156,656,244.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,387,101,000.00	1,968,801,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,387,101,000.00	1,968,801,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,452,181,050.00	187,855,144.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	158,561,680.00	51,328,752.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	214,247,175.00	35,200,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,036,343,000.00	67,024,169.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	43,029,195.00	34,302,223.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>2,837,363,550.00</u>	<u>2,147,106,244.00</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,837,363,550.00	2,147,106,244.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,161,142,255.46	894,413,624.29
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	534,153,852.27	506,472,529.69
210101	Үндсэн цалин	353,295,418.21	360,885,956.93
210102	Нэмэгдэл	106,771,025.93	56,370,584.69
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	33,406,553.67	33,825,000.00
210104	Урамшуулал	40,680,854.46	55,390,988.07
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	66,472,306.13	63,247,122.00

210201	Тэтгэврийн даатгал	46,565,333.84	44,625,167.26
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,101,508.95	4,954,642.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,061,287.11	3,930,113.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	976,479.71	885,199.82
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,767,696.52	8,851,998.98
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	79,160,778.00	78,172,183.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,955,811.00	5,347,733.00
210302	Түлш, халаалт	63,390,031.00	64,202,423.10
210303	Цэвэр, бохир ус	8,814,936.00	8,622,027.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,922,402.00	28,644,218.50
210401	Бичиг хэрэг	3,257,928.00	3,807,050.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,316,000.00	19,906,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,039,583.00	1,692,638.50
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	677,718.00	758,950.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,631,173.00	2,479,580.00
2105	Нормативт зардал	252,166,343.06	23,111,700.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	252,166,343.06	23,111,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,967,280.00	36,869,419.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,424,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	14,543,280.00	36,869,419.00
2107	Томилолт, зочны зардал	9,722,400.00	13,533,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	9,722,400.00	13,533,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	11,409,711.00	34,846,692.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,709,700.00	28,389,780.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,400,000.00	1,400,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	267,960.00	108,060.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	87,500.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,677,699.00	4,618,000.00
210807	Газрын төлбөр	233,352.00	233,352.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	00.00	10,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	167,167,183.00	109,516,760.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	9,695,953.00	11,708,770.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	157,471,230.00	97,807,990.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,676,221,294.54	1,252,692,619.71
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,575,060,576.00	1,181,950,088.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	215,685,200.00	535,297,024.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	377,444,900.00	639,651,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	981,930,476.00	7,001,864.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	101,160,718.54	70,742,531.71
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	101,160,718.54	21,483,181.00
213304	Хөрөнгийн	00.00	49,259,350.71
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>1,918,500.00</u>	<u>9,550,000.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	1,918,500.00	9,550,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,918,500.00	9,550,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	1,918,500.00	9,550,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,918,500.00	9,550,000.00

6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-1,918,500.00</u>	<u>-9,550,000.00</u>
---	--	----------------------	----------------------

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C08	2014 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	499,543,519.23	7,331,940.91	1,225,104,015.38	00.00	1,731,979,475.52
D01	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	499,543,519.23	7,331,940.91	1,225,104,015.38	00.00	1,731,979,475.52
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	499,543,519.23	7,331,940.91	1,225,104,015.38	00.00	1,731,979,475.52
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	528,973,699.36	00.00	528,973,699.36
D09	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	499,543,519.23	7,331,940.91	1,754,077,714.74	00.00	2,260,953,174.88

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	00.00	00.00	1,968,801,100.00	1,919,541,749.29
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	00.00	00.00	1,968,801,100.00	1,919,541,749.29
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	00.00	00.00	781,725,200.00	742,786,525.29
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	00.00	00.00	523,160,800.00	506,472,529.69
210101	Үндсэн цалин	00.00	00.00	321,487,800.00	360,885,956.93
210102	Нэмэгдэл	00.00	00.00	110,548,600.00	56,370,584.69
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	00.00	00.00	41,580,000.00	33,825,000.00
210104	Урамшуулал	00.00	00.00	49,544,400.00	55,390,988.07
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	00.00	00.00	71,706,700.00	63,247,122.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	00.00	00.00	50,460,300.00	44,625,167.26
210202	Тэтгэмжийн даатгал	00.00	00.00	5,311,600.00	4,954,642.12
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	00.00	00.00	4,249,300.00	3,930,113.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	00.00	00.00	1,062,300.00	885,199.82
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	00.00	00.00	10,623,200.00	8,851,998.98
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	00.00	00.00	79,836,100.00	78,172,183.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	00.00	00.00	11,935,100.00	5,347,733.00
210302	Түлш, халаалт	00.00	00.00	39,974,600.00	64,202,423.10
210303	Цэвэр, бохир ус	00.00	00.00	27,926,400.00	8,622,027.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	00.00	00.00	23,495,600.00	23,494,218.50
210401	Бичиг хэрэг	00.00	00.00	2,720,300.00	3,807,050.00
210402	Тээвэр, шатахуун	00.00	00.00	11,689,700.00	14,756,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	00.00	00.00	2,920,200.00	1,692,638.50
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	00.00	00.00	871,600.00	758,950.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	00.00	00.00	5,293,800.00	2,479,580.00

2105	Нормативт зардал	00.00	00.00	7,042,000.00	6,673,300.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	00.00	00.00	6,673,300.00	6,673,300.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	00.00	00.00	368,700.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	00.00	00.00	29,379,200.00	25,198,910.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	00.00	00.00	6,406,700.00	4,750,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	00.00	00.00	2,491,800.00	00.00
210604	Урсгал засвар	00.00	00.00	20,480,700.00	20,448,910.00
2107	Томилолт, зочны зардал	00.00	00.00	15,652,700.00	13,533,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	00.00	15,652,700.00	13,533,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	00.00	00.00	16,323,900.00	12,917,892.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	00.00	00.00	7,815,300.00	6,460,980.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	00.00	00.00	1,620,000.00	00.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	00.00	00.00	1,400,000.00	1,400,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	00.00	00.00	300,000.00	108,060.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	00.00	00.00	88,000.00	87,500.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	00.00	00.00	4,767,600.00	4,618,000.00
210807	Газрын төлбөр	00.00	00.00	234,000.00	233,352.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	00.00	00.00	99,000.00	10,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	0.00	0.00	15128200.00	13077370.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	00.00	12,642,500.00	11,708,770.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	00.00	00.00	2,485,700.00	1,368,600.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	0.00	0.00	1187075900.00	1176755224.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	00.00	1,187,075,900.00	1,176,755,224.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	00.00	00.00	545,545,800.00	535,297,024.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	00.00	00.00	639,670,100.00	639,651,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	00.00	1,860,000.00	1,807,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	00.00	00.00	1,968,801,100.00	1,919,541,749.29
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	00.00	00.00	1,968,801,100.00	1,919,541,749.29
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	00.00	00.00	1,968,801,100.00	1,919,541,749.29
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	00.00	00.00	52.00	38.00
620001	Удирдах ажилтан	00.00	00.00	05.00	05.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	00.00	00.00	37.00	25.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	00.00	00.00	10.00	08.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		166,371,963.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		166,371,963.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		161,177,099.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		5,150,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун		5,150,000.00
2105	Нормативт зардал		21,238,400.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл		21,238,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		16,420,509.00
210604	Урсгал засвар		16,420,509.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		21,928,800.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		21,928,800.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	0.00	96439390.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		96,439,390.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	0.00	5194864.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		5,194,864.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		5,194,864.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	0.00	187855144.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		187,855,144.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		51,328,752.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		35,200,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		67,024,169.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		34,302,223.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газар Сүхбаатар аймгийн хүн амын эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн нийгмийн эрүүл мэндийн болон эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хэнийг ч орхигдуулахгүй тэгш хүртээмжтэй чанартай үзүүлж эрүүл урт наслалт амьдралын чанарыг дээшлүүлэх үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилго дэвшүүлэн, батлагдсан төсвийн хүрээнд байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөгөөр 71 арга хэмжээ дэвшүүлж 85.2 хувьтай үнэлэгдсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газар 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 19.2 сая төгрөгөөр буюу 8.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/мянган төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Авлага	32,354.8	24,948.7	-7,406.11
Бараа материал	531,162.9	720,580.5	189,417.6
Үндсэн хөрөнгө	1,168,515.6	1,515,477.8	346,962.2
Нийт хөрөнгө	1,732,033.4	2,261,007.1	528,973.7
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,731,979.4	2,260,953.1	528,973.7
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	54.0	54.0	0

- *Өөрийн орлогыг татан төвлөрүүлж, тайлант онд авлага үүсгэснийг дахин хуваарилснаар, ажилчдын урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн зардалд зарцуулж 7,406.1 мянган төгрөгийн авлагыг бууруулсан байна.*
- *Бараа материал данс 189,417.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Эрүүл мэндийн яам, ХӨСҮТ, аймгийн ЗДТГ-аас бусад эргэлтийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсан, ӨЭМТ-ийн бараа материалыг шилжүүлэн авч бүртгэсэн нь нөлөөлжээ;*
- *Үндсэн хөрөнгө данс 528,973.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Эрүүл мэндийн яамнаас 6,346.2 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн, мөн өрхийн эрүүл мэндийн төвүүд татан буугдаж байгуутай холбоотойгоор АИТХ-ын 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/67 тоот захиралжаар 398,870.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг тус тус шилжүүлэн бүртгэсэн нь нөлөөлжээ.*

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 2,004.6 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаар 2022 онд зардлыг 2,004.6 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн боловч цалин хөлс, түлш халаалт, цэвэр бохир усны зардалд нийт 35.8 сая төгрөгийг бууруулж баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1,968.8 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,919.5 сая төгрөг буюу 97 хувьтай зарцуулж үлдэгдэл 49.2 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд 35,200.0 мянган төгрөгийн ЗГНХ, ЗДНХөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгө, 67,024.2 мянган төгрөгийн дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид, 34,312.2 мянган төгрөгийн төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого орсон. 51,328.7 мянган төгрөгийн төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж, Нэмэлт санхүүжилтийн дансны нийт санхүүжилт ба орлого 187,865.1 мянган төгрөг байна.

Үүнээс урсгал зардалд 166,371.5 мянган төгрөгийг зарцуулж, 21,483.2 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж үүнээс 21,483.2 мянган төгрөгийг буцаан авахаар авлага тусгасан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн

Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах бүртгэл тайлагналтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Ариунзул гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Г.Даваа, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Нарантуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 56 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны нийт зардлын 2,837.3 сая төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 42.5 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж, гүйцэтгэлийн шатанд тайлант оны нийт зардал 2,125.6 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 21.2 сая төгрөгөөр шинэчлэн тогтоов.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүнтэй орлогын 31 гүйлгээ, зарлагын 34 гүйлгээг хугацаанд нь мэдээлж, орлого зарлагын нийт 8 гүйлгээг дутуу мэдээлсэн байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Сүхбаатар аймгийн Эрүүл мэндийн газарт завсрын аудит хийгээгүй.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар түүвэрт хамрагдсан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага	3	38,388.8	3	38,388.8	100
Зөвлөмж	1				0
Нийт дүн	4	38,388.8	3	38,388.8	75

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 56,201.8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс 21,641.8 мянган төгрөгийн зөрчил-д төлбөрийн акт тогтоож, 34,560.0 мянган төгрөгийн зөрчилд давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлж, дотоод хяналт болон үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой зөвлөмжүүдийг хүргүүлсэн.

5.1 Төлбөрийн акт

- Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэж буй албан хаагчдад 943 957 төгрөгийг илүү бодож олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн 6.4.1 /Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;/, 41 дүгээр зүйлийн 41.2 дахь хэсгийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах;/ ЗГ-ын 2019 оны 9 дүгээр тогтоол "Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэхэд цалин, урамшуулал олгох журам"-ын 2.1², 2.2³ -т заасныг тус тус зөрчсөнд төлбөрийн акт тогтоолоо.

- ЭМГ-ын газрын даргыг ажлаас үндэслэлгүй халсан болохыг Шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэрээр тогтоосон бөгөөд төсвийн захирагч ажилд эргүүлэн томилж, ажилгүй байсан хугацааны 20,697.9 мянган төгрөгийн цалин хөлсийг төсвөөс олгож, шийдвэр гаргасан холбогдох этгээдээр буцаан төлүүлээгүй зөрчил илэрлээ

Энэ нь Захиргааны ерөнхий хуулийн 103.1 дэх заалт /Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ/, Төрийн аудитын тухай хуулийн 41.3 / Энэ хуулийн 41.2.2, 41.2.3-т заасан тэтгэвэр, тэтгэмж болон албан тушаалын цалингийн зөрүү, буцалтгүй тусламжийг улсын төсвөөс олгож, шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэрийн дагуу уг хөрөнгийг гэм буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлнэ, Төсвийн тухай хуулийн 41.2.3 дах заалт /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах/

5.2 Албан шаардлага

Ковид 19 цар тахлын үед үнэ төлбөргүйгээр ирсэн 69,120.0 мянган төгрөгийн оношлуур тестийн хугацаа дуусаж, хэрэглэх боломжгүй болсон 34,560.0 мянган төгрөгийн оношлуур тест үлдэгдлээр байна.

Энэ Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1 дэх заалт /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 72.4.5 дахь заалт /эвдэрсэн, гэмтсэн, чанар байдлаа алдсанаас хэрэгцээнд тохирохгүй болсон тухайн үеийн зах зээлийн үнийн жишгээс хэт өндөр үнээр авсан, хэт доогуур үнээр борлуулсан үндсэн хөрөнгө, түүхий эд, бараа материалын үнэ бүхий зүйлийн жагсаалтыг илрүүлж гэм буруутай хүмүүсээр төлүүлэх буюу данснаас хасуулах тухай саналаа тавих/ заалтуудыг тус тус зөрчсөнд хугацаа дууссан материалыг өмч хамгаалах зөвлөлийн дүгнэлт гаргуулан, акталж данс бүртгэлээс хасаж, холбогдох бусад эрх зүйн актыг мөрдөж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх хугацаатай албан шаардлага хүргүүлээ.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

² Төрийн албаны тухай хуулийн 42.1-д заасан үндэслэлээр эзгүй байгаа албан хаагчийн албан үүргийг 2-6 сар хүртэл хугацаагаар түр орлон гүйцэтгэсэн төрийн жинхэнэ албан хаагчид цалингийн зөрүүг олгоно

³ Энэ журмын 2.1-д заасан түр орлон гүйцэтгэх хугацаа нь 6 сараас дээш үргэлжлэх бол түр орлон гүйцэтгэж байгаа албан тушаалын цалингийн 40 хүртэл хувийг түр орлон гүйцэтгэсэн төрийн жинхэнэ албан хаагчид олгоно

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Байгууллагын зарим ажилтнуудад түр орлон гүйцэтгэгчийн цалинг зөрүүтэй бодож олгосон.

Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн албан тухай хуульд заасны дагуу сул орон тоог нөөцөд байгаа иргэдээс нөхөх, байхгүй тохиолдолд ажлын байрыг зарлах, энэ хугацаанд түр орлон гүйцэтгүүлэх ажлыг зохион байгуулахдаа ЗГ-ын 2019 оны 9 дүгээр тогтоолыг мөрдөж ажиллах

2. Үндсэн хөрөнгийн бүртгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг эдийн засгийн өгөөжтэй уялдуулан зөв тогтоогоогүйгээс санхүүгийн тайланд элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн үлдэх өртөггүй 143 ширхэг 232.6 сая төгрөгийн хөрөнгө бүртгэлтэй байгаа нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 3.2-т "Илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нь нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж, засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн үнийг төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай зөвшилцөн тогтоох", "Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 6.2-т "Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийг дараах тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрээр данснаас хасна", 6.2.1-д "Элэгдлийн нийт хэмжээ, ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн бөгөөд цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон", "үнэлгээ ба хуваарилалт", "иж бүрэн байх", "үнэн зөв байдал" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Анхны өртгөө хуримтлагдсан элэгдлээрээ бүрэн нөхсөн үндсэн хөрөнгийг холбогдох хууль, эрх зүйн актын хүрээнд санал гаргаж, эрх бүхий байгууллагуудад уламжлан шийдвэрлүүлэх

3. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Байгууллагын дансанд бүртгэлтэй малыг хувийн дугаараар ялгаж ангилаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Дансанд бүртгэлтэй малыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 12 сарын 25-ны өдрийн А/501 дүгээр тушаалын 1 дүгээр хавсралт "Малын бүртгэлийн журам"-ын дагуу хувийн дугаар тэмдэглэгээгээр ялгаж, хөрөнгийн зарцуулалтад тавих хяналтыг сайжруулах;

4. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Байгууллагын дотоод хяналтын төлөвлөгөө боловсруулж батлуулаагүй, дотоод хяналтын чиг үүргээ хангалтгүй гүйцэтгэсэн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Байгууллагын дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэхдээ нэгдсэн удирдамж, төлөвлөгөө боловсруулж, шалгуур үзүүлэлтийг бий болгох, төсвийн хөрөнгийн зарцуулалтад тавих хяналтыг сайжруулах

6. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Шилэн дансны www.shilendans.gov.mn цахим хуудаст нийт 65 мэдээллийг ил тод байршуулахаас 8 мэдээллийг дутуу мэдээлсэн зөрчилтэй байгаа нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дугаар зүйлийн 4.1.3-т заасан "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх" заалт, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга,

нийтлэг стандартыг тогтоох журам”, “иж бүрэн байх”, “үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээлэх үүрэгтэй албан тушаалтан мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь тогтмол мэдээлэх, хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн биелүүлж ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 05 дугаар сарын 30 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэж буй албан хаагчдад цалинг зөрүүтэй бодож олгосон	1	943.9	1	943.9								
Ковид 19 цар тахлын үед үнэ төлбөргүйгээр ирсэн оношлуур тестийн хугацаа дуусаж, хэрэглэх боломжгүй болсон оношлуур тест үлдэгдлээр байна.	1	34,560.0			1	34,560.0						
Байгууллагын зарим ажилтнуудад түр орлон гүйцэтгэгчийн цалинг зөрүүтэй бодож олгосон.	1						1					
Анхны өртгөө хуримтлагдсан элэгдлээрээ бүрэн нөхсөн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна.	1						1					

Төсвийн захирагч ажилд эргүүлэн томилж, ажилгүй байсан хугацааны цалин хөлсийг төсвөөс олгож, шийдвэр гаргасан холбогдох этгээдээр төлүүлээгүй байна.	1	20,697.9	1	20,697.9								
Байгууллагын дансанд бүртгэлтэй малыг хувийн дугаараар ялгаж ангилаагүй байна.	1						1					
Байгууллагын дотоод хяналтын төлөвлөгөө боловсруулж батлуулаагүй, дотоод хяналтын чиг үүргээ хангалтгүй гүйцэтгэсэн байна.	1						1					
Дүн	7	56,201.8	2	21,641.8	1	34,560.0	4	0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд хугацаа хоцроож мэдээллэсэн	1	0					1	0
Дүн	1	0					1	0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	0	0					0	0